



MANDENVLECHTEN UIT WILG



Mandenvlechten uit wilg - Ann Vrancken

Het proces van mandenvlechten

Mandenvlechten is een uniek **ambacht** waarbij men met **specifieke vlechttechnieken** manden met verschillende vormen en functies maakt. Hiervoor gebruikt men **wilgentakken**, ook **wissen** genoemd.

Het proces begint met het oogsten van de **wissen** en ze te sorteren per grootte en dikte. Voor het vlechten van een mand heeft men wissen van specifieke lengte en specifieke dikte nodig. Voor men aan de mand kan beginnen, worden de wissen in bundels gedroogd. Dat proces duurt enkele weken. De dikkere wissen zullen bijvoorbeeld de stekken worden. Die stekken vormen de basis van de mand, namelijk het geraamte van de bodem. Daarnaast worden dunnere wissen gebruikt als inslag en vormen die de rand van de mand. Ook bepalen die het model en de soort mand. Het is belangrijk dat de wissen in verhouding zijn. Na de selectie worden de wissen minstens 1 week te week gelegd in water. Zo worden ze plooibaar en zijn ze bruikbaar om manden te vlechten.

De **stekken** vormen het geraamte van de bodem. Ze vormen de basis waarop het vlechtwerk wordt opgebouwd. Bij het vlechten van een basis, ronde of ovale mand, worden de stekken op een bepaalde manier in elkaar geschoven. Daarna begint men aan het vlechten van de bodeminslag met dunne wissen om de bodem te creëren.

Als de bodem gevlochten is, kunnen we **staken** tussen het vlechtwerk van de bodem steken. De staken worden aangepunt en aan weerskanten van een stek gestoken. Voorzichtig worden de staken verticaal opgetrokken door met een mes in elke staak te prikken, daar waar ze uit de bodem van de mand komen. Dat zorgt ervoor dat de staken niet gaan breken. De staken worden bovenaan verzameld en vastgebonden. De vorm van de mand wordt dan duidelijk.

Daarna kan men beginnen met het vlechten van de opgerichte wanden van de mand. Eerst vlecht men de **kim**. De **kim**, het dikkere verstevigende vlechtwerk, heeft voornamelijk een verstevigende en vormgevende functie. De kim is bepalend voor de uiteindelijke vorm van de mand.

Bovenaan gaat men terug een kim vlechten ter versteviging van de mand. Tussen de twee kimmen komt de **inslag**. In de inslag is er veel variatie mogelijk: Franse eer, Hollandse eer, zigzagvlecht, ezelsvlecht, matten, ...

Tot slot wordt de rand of boord gemaakt. Hiervoor worden de staken platgelegd en vervlochten. Men kan hiervoor verschillende technieken gebruiken.

Er is een mogelijkheid om oren, een hengsel of een deksel te bevestigen aan de mand. Zo kan je wasmanden, plukkorven, handtassen, rugzakken en zo veel meer creëren.

Mandenvlechten vroeger en nu

Mandenvlechters waren **vroeger**, voor plastic bestond, **noodzakelijk**. Ze waren verspreid over heel België, maar je vond enkele grotere

gemeenschappen terug aan de Maaskant en in Bornem. Er is aan de Maaskant in Dilsen-Stokkem een **mandenvlecht museum** opgericht. In de Kempen kan je momenteel nog één andere **werkplaats** buiten de Ullewanne vinden waar manden worden gevlochten, met name de Ratelaar in Geel. In heel België is er een grote kweker van wissel, in Eksaarde.

Niet alleen in België werden manden gevlochten, maar **overal ter wereld**. Vroeger werden de manden gemaakt met materiaal dat lokaal voorhanden was. In Afrika gebruik(t)en ze bijvoorbeeld palmbladeren, hier waren dat wilgen. Ze groeien snel, zijn buigzaam en sterk. Een ideale combinatie om een mand te vlechten. Ze hebben in Afrika andere vlechtechnieken omdat de materialen zo verschillend zijn. **Afhankelijk van het materiaal gebruikt men andere technieken.**

Vroeger volgde men een **handleiding** per soort mand, waarvan men niet afweek. Dat deden ze omdat de manden specifieke functies hadden. **Vandaag** is er **meer vrijheid** en **creativiteit** in het mandenvlechten. Creativiteit wordt geapprecieerd en aangemoedigd. In onze moderne tijden zijn de functies voor een groot stuk overgenomen door objecten in andere materialen zoals plastic en karton. Daardoor is de focus van het vlechtwerk vaak **verschoven naar het esthetische aspect**. Als mandenvlechter kan je blijven leren over nieuwe technieken en nieuwe soorten manden. Er zijn ook samenwerkingen met designers. Het ambacht evolueert, maar basis vlechtechnieken blijven het uitgangspunt.

Mandenvlechter Ann

Ann Vrancken is **één van de weinige mandenvlechten in de Kempen**. Van 1996 tot 2001 woonde Ann in Denemarken. Daar is haar passie voor het mandenvlechten ontstaan. In 1999 vlocht ze haar eerste mand tijdens een cursus. Terug in België pikte ze de draad weer op. Zo volgde ze meerdere workshops en lessen bij verschillende lesgeefsters. Ann is door deze passie, kennis en toewijding een **Erkend Ambachter**.

Het ambacht van het mandenvlechten was ooit met uitsterven bedreigd, maar momenteel groeit de interesse opnieuw. Dat kan je merken aan de grote interesse voor de cursussen die Ann geeft.



INZENDER

Ann Vrancken
Mandenvlechterij De Ullewanne
<http://www.ullewanne.be/>



LOCATIE

Wereldwijd



THEMA

Ambacht, vakmanschap en techniek



TREFWOORD

[#ambacht](#) [#techniek](#) [#vakmanschap](#)